

RECENZJE

MYRCHA Marian Alfons ks.: *EKSKOMUNIKA*, Warszawa 1959 (Odb. z „Polonia sacra” i „Prawo kanoniczne” z lat 1957—1959) 8 ss. 348.

—, *INTERDYKT*, Warszawa 1960 (Odb. z „Prawo kanon.” R. 1959, Nr 1—2) 8 ss. 228.

—, *DEPOZYCJA I DEGRADACJA*, Warszawa 1961 (Odb. z „Prawo kanon.” R. 1959, Nr 3—4) 8 ss. 108.

Autor przytoczonych trzech rozpraw znany jest w polskiej literaturze kanonistycznej jako badacz prawa karnego. Pisał już o niektórych ogólnych zagadnieniach prawa karnego (por. Skutki niezajomości prawa w karnym ustawodawstwie kanonicznym i polskim. — *Collect. theol.* A. 23: 1952 s. 115—163; Nieświadomość bezprawności a wina w karnym ustawodawstwie kanonicznym i polskim. — *Pol. sacra* R. 7: 1955 s. 276—374 i R. 8:1956 s. 29—124 oraz odb. Warszawa 1956 ss. 195; Zbiorowa odpowiedzialność w karnym ustawodawstwie kanonicznym, polskim i międzynarodowym. — *Rocz-ni teol.-kan.* T. 1:1949 s. 133—181) a także o wymierzaniu kar kościelnych (por. Wymiar kar „*latae sententiae*” w prawie kanonicznym. — *Pol. sacra* R. 8:1956 s. 349—380; Administracyjny wymiar kar w Kościele. — *Pol. sacra* R. 8:1956 s. 125—149)

Polska literatura kanonistyczna nie obfituje w poważniejsze rozprawy z zakresu prawa karnego (zob. Bar-Zmarz, *Polska bibliografia prawa kan.* t. II nr 2279—2292 i 5152—5302), należy się więc szczególnie uznanie Autorowi, iż zabrał się do gruntownego opracowania tej części prawa.

Rozprawa o ekskomunice jest pierwszym monograficznym opracowaniem tej kary w języku polskim po wydaniu kodeksu prawa kanonicznego.

Zasadniczy przedmiot rozprawy jest ujęty w ośmiu paragrafach (rozdziałach), mianowicie pojęcie i podział ekskomuniki, podmiot ekskomuniki, rodzaje ekskomunikowanych, wymierzanie ekskomuniki, skutki, zwolnienie z ekskomuniki. W § 9 jest mowa o ekskomunice w dawnym polskim ustawodawstwie synodalnym.

Przy wyjaśnieniu poszczególnych zagadnień jest streszczone dawne prawo kanoniczne, a następnie szczegółowy komentarz przepisów kodeksu prawa kan.

Oparcie się na obszernej literaturze przedmiotu pozwala Autorowi uniknąć zdań skrajnych i jasno przedstawić sens obowiązującego prawa.

Odnosnie metody mógłby ktoś kwestionować celowość zbyt obszer-nych przytoczeń ze źródeł (w przypiskach), ale biorąc pod uwagę dewastację naszych bibliotek i utrudniony dostęp do źródeł, nie można Autorowi czynić z tego tytułu zarzutu.

Monografia o interdykcie ma układ bardziej zwarty. Po wyjaśnieniu pojęć (§ 1), podaje Autor rozwój historyczny tej kary (§ 2), dalej jest mowa o wymierzaniu interdyktu (§ 3) i o poszczególnych interdyktach (§ 4 — § 8). W § 9 omawia Autor instytucję dawnego prawa, pominiętą w kodeksie, o zakazie odprawiania nabożeństw w pewnym miejscu. Zamykający rozprawę § 10 mówi o interdykcie w dawnym ustawodawstwie polskim.

Historyczny rozwój interdyktu jest wprowadzeniem do zrozumienia obecnego prawa i dobrze się stało, że Autor wyodrębnił to zagadnienie. Praca zyskałaby jeszcze, gdyby § 9 (o zakazie odprawiania nabożeństw w pewnym miejscu) był włączony do historycznego rozwoju interdyktu, gdyż dzisiaj ma dla nas znaczenie jedynie historyczne.

W interpretacji Kodeksu Autor nie daje się porwać fantazji, waży dokładnie tekst ustawy, stąd całość wypadła gruntownie uzasadniona.

Tematem trzeciej rozprawy są dwie kary stosowane wobec duchownych: *depozycja* i *degradacja*. Są to kary różne, ale w dawnym prawie nie zawsze je odróżniano od siebie, dlatego Autor zajął się obydwoma, aby grutowniej wyłożyć całość zagadnienia.

Po przedstawieniu rozwoju historycznego kary depozycji (i degradacji), oddzielnie omawia karę depozycji i oddzielnie karę degradacji, biorąc pod uwagę obecne prawo. Przy każdej ważniejszej kwestii przytacza też dawne prawo, aby lepiej zaznaczyć rozwój prawa, oraz ułatwić jego wykładnię.

Rozprawa o karze depozycji i degradacji jest pierwszą w języku polskim pokodeksową monografią w tej materii.

Wymienione prace stawiają Autora pośród najlepszych badaczy prawa karnego i życzyć by należało, żeby i dalsze partie księgi piątej Kodeksu prawa kanonicznego zostały opracowane i podane do użytku polskich czytelników.

O. Joachim Bar OFMConv.

Ks. Marian MYRCHA, ESKKOMUNIKA, INTERDYKT, DEPOZYCJA i DEGRADACJA. Warszawa 1959 — 1961.

Autor, profesor prawa karnego w Akademii Teologii Katolickiej i na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim oraz Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego na Akademii Teologii Katol. w Warszawie, opubliko-